

Briuselis, 2025 m. birželio 5 d.
(OR. en)

9840/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0154 (NLE)

SOC 354
EMPL 224
ECOFIN 683
EDUC 198

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPRez
gavimo data:	2025 m. birželio 4 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Dalykas:	Pasiūlymas TARYBOS SPRENDIMAS dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 230 final.

Priedama: COM(2025) 230 final

Briuselis, 2025 06 04
COM(2025) 230 final

2025/0154 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo reikalaujama, kad valstybės narės savo ekonominę politiką ir užimtumo skatinimą vertintų kaip bendro intereso reikalą ir savo veiksmus koordinuotų Taryboje. Taryba turi priimti užimtumo gaires (148 straipsnis), atitinkančias bendras ekonominės politikos gaires (121 straipsnis).

Bendrų ekonominės politikos gairių galiojimas yra nuolatinis, o užimtumo gairės turi būti rengiamos kasmet. Abejos gairės priimtose 2010 m. bendrai (kaip integruotas dokumentų rinkinys), jomis grindžiama strategija „Europa 2020“. 2015 m. priimtose peržiūrėtos integruotos gairės. Dėl užimtumo gairių nuo 2018 m. susiformavo praktika, pagal kurią jos kas antrus metus išsamiai atnaujinamos (tai apima tiek konstatuojamąsias dalis, tiek pačias gaires), o kiekvienais tarpiniais metais pertvarkomos (atnaujinant konstatuojamąsias dalis, tačiau pačių gairių nekeičiant). 2023 m. atlikus pertvarkymą ir pakoregavus konstatuojamąsias dalis, kad jose būtų atsižvelgta į naujus ES pagrindinius ir nacionalinius užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo tikslus ir naujausias iniciatyvas, 2024 m. gairės visapusiškai atnaujintos. Atnaujinus pateiktos nuorodos į 2030 m. nacionalinius tikslus (papildomai prie ES pagrindinių tikslų), daugiau dėmesio skiriama technologinės plėtros ir dirbtinio intelekto poveikiui, labiau pabrėžiamas darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas ir atidžiau aptariama teisėta migracija iš trečiųjų šalių bei specialistų potencialo išnaudojimas ES. Kaip ir ankstesniais metais, 2024 m. tekste taip pat atspindėtos naujausios itin aktualios politikos iniciatyvos, pavyzdžiui, darbas skaitmeninėse platformose, socialinė ekonomika ir įperkamas būstas. Šiais metais konstatuojamosios dalys atnaujinamos siekiant įtraukti daugiau elementų, susijusių su i) geopolitinių aplinkybių pokyčiais (įskaitant įtampą prekybos politikoje); ii) įgūdžių sąjungos iniciatyva; iii) konkurencingumu atsižvelgiant į konkurencingumo kelrodį ir iv) aukštynkrypte socialine konvergencija po antrųjų socialinės konvergencijos sistemos, kuri dabar yra visiškai integruota į ES ekonomikos valdymo sistemą, įgyvendinimo metų.

Užimtumo gairės drauge su bendromis ekonominės politikos gairėmis buvo pristatytos Tarybos sprendime dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (Integruotų gairių II dalis); jos suteikia pagrindą konkrečioms šalims skirtoms rekomendacijoms atitinkamose srityse.

Peržiūrėtos šios užimtumo gairės:

5-oji gairė. Darbo jėgos paklausos didinimas

6-oji gairė. Darbo jėgos pasiūlos didinimas ir galimybių įsidarbinti, mokymosi visą gyvenimą siekiant įgyti įgūdžių ir kompetencijų gerinimas

7-oji gairė. Darbo rinkų veikimo ir socialinio dialogo veiksmingumo gerinimas

8-oji gairė. Lygių galimybių visiems skatinimas, socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 148 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

pasikonsultavusi su Regionų komitetu,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę ⁽³⁾,

kadangi:

- 1) valstybės narės ir Sąjunga turėtų siekti parengti suderintą užimtumo strategiją, skirtą visų pirma kvalifikuotai, tinkamai parengtai, gebančiai prisitaikyti darbo jėgai bei įtraukioms, atsparioms, į ateitį orientuotoms ir į ekonomikos pokyčius reaguojančioms darbo rinkoms skatinti, kad būtų pasiekti Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 3 straipsnyje nustatyti visiško užimtumo ir socialinės pažangos, subalansuoto ekonomikos augimo ir aukšto lygio aplinkos apsaugos ir aplinkos kokybės gerinimo tikslai. Valstybės narės užimtumo skatinimą turėtų laikyti bendro intereso klausimu ir savo veiksmus šiuo atžvilgiu turėtų koordinuoti Taryboje;
- 2) Sąjunga turi kovoti su socialine atskirtimi ir diskriminacija bei skatinti socialinį teisingumą ir apsaugą, moterų ir vyrų lygybę, kartų solidarumą ir vaiko teisių apsaugą, kaip nustatyta ES sutarties 3 straipsnyje. Nustatydama ir įgyvendindama savo politiką ir veiklą, Sąjunga turi atsižvelgti į reikalavimus, susijusius su didelio užimtumo skatinimu, tinkamos socialinės apsaugos užtikrinimu, kova su socialine atskirtimi, taip pat aukšto lygio švietimu, mokymu ir žmonių sveikatos apsauga, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 9 straipsnyje;
- 3) vadovaudamasi SESV, Sąjunga parengė ir įgyvendino ekonominės ir užimtumo politikos derinimo priemones. Kaip šių priemonių dalis, Tarybos sprendimo (ES) 2024/3134 ⁽⁴⁾ priede išdėstytos valstybių narių užimtumo politikos gairės (toliau – užimtumo gairės) kartu su Tarybos rekomendacijoje (ES) 2015/1184 ⁽⁵⁾ nustatytomis bendromis valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos gairėmis

¹ 2025 m. [DATA nepaskelbta] nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

² 2025 m. [DATA nepaskelbta] nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

³ 2025 m. [DATA nepaskelbta] nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁴ 2024 m. gruodžio 2 d. Tarybos sprendimas (ES) 2024/3134 dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (OL L, 2024/3134, 2024 12 13).

⁵ 2015 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2015/1184 dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos ekonominės politikos bendrų gairių (OL L 192, 2015 7 18, p. 27).

sudaro integruotas gaires. Užimtumo gairėmis, atspindinčiomis valstybių narių tarpusavio priklausomybę, turi būti vadovaujamosi įgyvendinant politiką valstybėse narėse ir Sąjungoje. Taip suderinta Sąjungos ir nacionalinė politika bei reformos sudaro tinkamą apskritai tvarų ekonominės, užimtumo ir socialinės politikos priemonių derinį, kuriuo turėtų būti pasiektas teigiamas šalutinis poveikis darbo rinkoms ir plačiai visuomenei, taip pat sustiprintas ekonominis ir socialinis atsparumas ir veiksmingai reaguojama į vidutinės trukmės ir ilgalaikius iššūkius, įskaitant būtinumą didinti konkurencingumą, taip pat šalinti netikrumą dėl pasaulinės prekybos politikos ir Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą ir platesnių geopolitinių aplinkybių poveikį;

- 4) siekdamas didinti ekonominę ir socialinę pažangą ir skatinti aukštynkryptę konvergenciją, remti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, stiprinti Sąjungos pramoninę bazę, našumą ir konkurencingumą, įveikti demografinius iššūkius ir sukurti įtraukias ir atsparias darbo rinkas Sąjungoje, valstybės narės turėtų spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą ir skatinti kokybiškas darbo vietas, taip pat kokybišką ir įtraukų švietimą ir mokymą visiems pagal Įgūdžių sąjungos ⁽⁶⁾ nuostatas, ypatingą dėmesį skirdamos pagrindinių įgūdžių gerinimui, remdamosi Pagrindinių įgūdžių veiksmų planu, taip pat su darbo rinka susijusių įgūdžių, įskaitant skaitmeninius ir žaliuosius įgūdžius, stiprinimui (visų pirma palankių sąlygų neturinčių studentų ir suaugusiųjų įgūdžių stiprinimui). Valstybės narės taip pat turėtų skatinti gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (MTIM) mokymą ir šios srities švietimą, laikydamosi MTIM švietimo strateginio plano, stiprinti į ateitį orientuotą profesinį rengimą ir mokymą, kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą visą gyvenimą, siekti švietimo sistemų įtraukumo, taip pat užtikrinti veiksmingą aktyvią darbo rinkos politiką ir geresnes darbo sąlygas bei karjeros galimybes, kartu atsižvelgdamos į socialinių partnerių vaidmenį ir savarankiškumą. Kaip nurodyta Rekomendacijoje dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, tą politiką gali padėti įgyvendinti sistemingas švietimo ir mokymo aspekto integravimas į kitas politikos sritis, susijusias su žaliaja pertvarka, iš mokymosi visą gyvenimą perspektyvos. Stiprinti šias sudedamąsias dalis ypač aktualu mažiau išsivysčiusiems, atokiems ir atokiausiems Sąjungos regionams, kuriuose poreikiai yra didžiausi. Trūkumų problemą taip pat galima spręsti gerinant sąžiningą darbuotojų ir besimokančių asmenų judumą Sąjungoje, pritraukiant į Sąjungą specialistus iš išorės ir juos išlaikant. Be to, reikėtų stiprinti švietimo bei mokymo sistemų ir darbo rinkos sąsajas, o neformaliojo ir savaiminio mokymosi būdu įgyti įgūdžiai, žinios ir kompetencijos turėtų būti patvirtinami ir pripažįstami;
- 5) užimtumo gairės atitinka 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojusią naują Sąjungos ekonomikos valdymo sistemą ⁽⁷⁾, galiojančius Sąjungos teisės aktus ir įvairias Sąjungos iniciatyvas, įskaitant 2021 m. birželio 14 d. ⁽⁸⁾, 2021 m. lapkričio 29 d. ⁽⁹⁾,

⁶ 2025 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatas „Įgūdžių sąjunga“ (COM(2025) 90 final).

⁷ 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97, (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁸ 2021 m. birželio 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/1004, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema (OL L 223, 2021 6 22, p. 14).

⁹ 2021 m. lapkričio 29 d. Tarybos rekomendacija dėl mišriojo mokymosi metodų siekiant kokybiško ir įtraukaus pradinio ir vidurinio ugdymo (OL C 504, 2021 12 14, p. 21).

2022 m. balandžio 5 d. ⁽¹⁰⁾, 2022 m. birželio 16 d. ⁽¹¹⁾, 2022 m. lapkričio 28 d. ⁽¹²⁾, 2022 m. gruodžio 8 d. ⁽¹³⁾, 2023 m. sausio 30 d. ⁽¹⁴⁾, 2023 m. birželio 12 d. ⁽¹⁵⁾ ir 2023 m. lapkričio 27 d. ⁽¹⁶⁾ Tarybos rekomendacijas, Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/402 ⁽¹⁷⁾, 2021 m. vasario 26 d. Tarybos rezoliuciją ⁽¹⁸⁾, šiuos Komisijos komunikatus: 2021 m. gruodžio 9 d. komunikatą „Žmonėms tarnaujančios ekonomikos kūrimas: socialinės ekonomikos veiksmų planas“, 2020 m. rugsėjo 30 d. komunikatą dėl 2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų plano, 2021 m. kovo 3 d. komunikatą „Lygybės sąjunga. 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija, 2022 m. rugsėjo 7 d. Komunikatą dėl Europos priežiūros strategijos, 2023 m. vasario 1 d. komunikatą „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“, 2023 m. sausio 25 d. Komunikatą dėl socialinio dialogo stiprinimo Europos Sąjungoje, 2023 m. spalio 11 d. komunikatą „Demografiniai pokyčiai Europoje: veiksmų rinkinys“, 2022 m. rugsėjo 28 d. komunikatą „Geresnis valstybių narių politikos paskirstomojo poveikio vertinimas“, 2024 m. kovo 20 d. komunikatą „Darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas ES. Veiksmų planas“ ir 2025 m. kovo 5 d. komunikatą dėl Įgūdžių sąjungos, taip pat Europos Parlamento ir Tarybos sprendimus (ES) 2021/2316 ⁽¹⁹⁾ ir (ES) 2023/936 ⁽²⁰⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas (ES) 2022/2041 ⁽²¹⁾, (ES) 2022/2381 ⁽²²⁾, (ES) 2023/970 ⁽²³⁾ ir (ES) 2024/2831 ⁽²⁴⁾;

- ¹⁰ 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacija dėl Europos aukštojo mokslo institucijų ryšių užmezgimo siekiant veiksmingai bendradarbiauti (OL C 160, 2022 4 13, p. 1).
- ¹¹ 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl mokymosi siekiant žalosios pertvarkos ir darnaus vystymosi (OL C 243, 2022 6 27, p. 1), 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl europinio požiūrio į mikrokredencialus mokymuisi visą gyvenimą ir įsidarbinamumui skatinti (OL C 243, 2022 6 27, p. 10), 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl individualių mokymosi sąskaitų (OL C 243, 2022 6 27, p. 26) ir 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl sąžiningo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos užtikrinimo (OL C 243, 2022 6 27, p. 35).
- ¹² 2022 m. lapkričio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl veiksmingų būdų pasiekti gerų mokymosi rezultatų, kuria pakeičiama 2011 m. birželio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl politikos, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių, (OL C 469, 2022 12 9, p. 1).
- ¹³ 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl galimybių gauti įperkamas, kokybiškas ilgalaikės priežiūros paslaugas (OL C 476, 2022 12 15, p. 1) ir 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros: Barselonos tikslai iki 2030 m. (OL C 484, 2022 12 20, p. 1).
- ¹⁴ 2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendacija dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis, (OL C 41, 2023 2 3, p. 1).
- ¹⁵ 2023 m. birželio 12 d. Tarybos rekomendacija dėl socialinio dialogo stiprinimo Europos Sąjungoje (OL C, C/2023/1389, 2023 12 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj>).
- ¹⁶ 2023 m. lapkričio 27 d. Tarybos rekomendacija dėl socialinės ekonomikos pagrindinių sąlygų sukūrimo (OL C, C/2023/1344, 2023 11 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj>).
- ¹⁷ 2021 m. kovo 4 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/402 dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE) (OL L 80, 2021 3 8, p. 1).
- ¹⁸ Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) (OL C 66, 2021 2 26, p. 1).
- ¹⁹ 2021 m. gruodžio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2021/2316 dėl Europos jaunimo metų (2022) (OL L 462, 2021 12 28, p. 1).
- ²⁰ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2023/936 dėl Europos įgūdžių metų (OL L 125, 2023 5 11, p. 1).
- ²¹ 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2041 dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje (OL L 275, 2022 10 25, p. 33).
- ²² 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2381 dėl biržinių bendrovių direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir susijusių priemonių (OL L 315, 2022 12 7, p. 44).
- ²³ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/970, kuria, nustatant darbo užmokesčio skaidrumo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus, griežčiau taikomas vienodo vyrų ir

- 6) Europos semestras įvairias priemones sujungia į visa apimančią integruotos daugiašalės ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo ir priežiūros sistemą Sąjungoje. Semestras suderintas su konkurencingumo kelrodžiu, kuriuo nustatoma konkurencingumo didinimo sistema mažinant inovacijų atotrūkį, mūsų ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro, mažinant pernelyg didelę priklausomybę ir didinant saugumą, ir nustatomi horizontalieji veiksniai, įskaitant įgūdžius, kokybiškas darbo vietas ir socialinį teisingumą. Europos semestre integruojami 2017 m. lapkričio mėn. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbto Europos socialinių teisių ramsčio ⁽²⁵⁾ (toliau – Europos socialinių teisių ramstis) bei jo stebėsenos priemonės – socialinių rodiklių suvestinės – principai, taip pat sudarant sąlygas atlikti aukštynkryptės socialinės konvergencijos Sąjungoje rizikos ir iššūkių analizę, ir užtikrinamas tvirtas bendradarbiavimas su socialiniais partneriais, pilietine visuomene ir kitais suinteresuotaisiais subjektais. Europos semestras taip pat padeda įgyvendinti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus. Sąjungos ir valstybių narių ekonominė ir užimtumo politika turėtų būti glaudžiai susieta su Sąjungos sąžiningu perėjimu prie neutralaus poveikio klimatui, aplinkos atžvilgiu tvarios ir skaitmeninės ekonomikos, ja turėtų būti didinamas konkurencingumas ir našumas, užtikrinamos tinkamos darbo sąlygos, skatinamos inovacijos, demokratija darbe, socialinis dialogas, socialinis teisingumas, lygios galimybės ir aukštynkryptė socialinė ir ekonominė konvergencija, taip pat sprendžiami nelygybės bei regioninių skirtumų klausimai ir kovojama su skurdu ir socialine atskirtimi;
- 7) klimato kaita ir kiti su aplinka susiję iššūkiai, poreikis užtikrinti teisingą žaliąją pertvarką, energetinį nepriklausomumą ir didesnį nulinio balanso pramonės konkurencingumą, kibernetinį suverenumą, būtinumas didinti gynybos išlaidas ir užtikrinti Europos atvirą strateginį savarankiškumą, taip pat demografiniai pokyčiai ir skaitmenizacijos, įskaitant dirbtinį intelektą, algoritminį valdymą, platformų ekonomiką ir nuotolinį darbą, plėtojimas iš pagrindų keičia ekonomiką ir visuomenę. Sąjunga ir jos valstybės narės turi bendradarbiauti, kad veiksmingai ir iniciatyviai reaguotų į tokius struktūrinius pokyčius ir prireikus pritaiktų esamas sistemas, pripažindamos glaudžią valstybių narių ekonomikos ir darbo rinkų bei susijusios politikos tarpusavio priklausomybę. Tam reikia imtis suderintų, plataus užmojo ir veiksmingų politikos veiksmų tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmenimis, kartu pripažįstant socialinių partnerių vaidmenį, laikantis SESV ir Sąjungos nuostatų dėl ekonomikos valdymo, atsižvelgiant į Europos socialinių teisių ramstį. Tokie politikos veiksmai turėtų, be kita ko, paskatinti tvarias investicijas visuose Sąjungos regionuose, patvirtinti išipareigojimą tinkama tvarka vykdyti reformas ir teikti investicijas, kuriomis skatinamas tvarus ir integracinis ekonomikos augimas, įgūdžiai, kokybiškų darbo vietų kūrimas, produktyvumas, konkurencingumas ir tinkamų darbo sąlygų užtikrinimas, socialinė ir teritorinė sanglauda, aukštynkryptė socialinė ir ekonominė konvergencija, atsparumas ir fiskalinė atsakomybė. Parama turėtų būti teikiama pasitelkiant esamas Sąjungos finansavimo programas, visų pirma, Europos Parlamento

moterų darbo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principas, (OL L 132, 2023 5 17, p. 21).

²⁴ 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/2831 dėl darbo skaitmeninėse platformose sąlygų gerinimo (OL L, 2024/2831, 2024 11 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj>).

²⁵ Tarpinstitucinė deklaracija dėl Europos socialinių teisių ramsčio (OL C 428, 2017 12 13, p. 10).

ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/241⁽²⁶⁾ nustatytą Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir sanglaudos politikos fondus, įskaitant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057 ⁽²⁷⁾ įsteigtą „Europos socialinį fondą +“ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1058 ⁽²⁸⁾ reglamentuojamą Europos regioninės plėtros fondą bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/955 ⁽²⁹⁾ įsteigtą Socialinį klimato fondą bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1056 ⁽³⁰⁾ įsteigtą Teisingos pertvarkos fondą. Politikos veiksmais turėtų būti derinamos pasiūlos ir paklausos valdymo priemonės, kartu atsižvelgiant į tokių priemonių ekonominį poveikį, poveikį aplinkai, užimtumui ir socialinį poveikį;

- 8) Europos socialinių teisių ramsčio dokumente nustatyta dvidešimt principų ir teisių, kuriais siekiama remti gerai veikiančias ir sąžiningas darbo rinkas bei socialinės gerovės sistemas ir kurie suskirstyti į tris kategorijas: lygių galimybių ir galimybių įsidarbinti, sąžiningų darbo sąlygų, socialinės apsaugos ir įtraukties. Tie principai ir teisės suteikia strateginę kryptį Sąjungai užtikrinant, kad perėjimas prie poveikio klimatui neutralumo, aplinkos tvarumo, skaitmenizacija ir demografinių pokyčių poveikis būtų socialiai sąžiningi bei teisingi ir būtų išsaugota teritorinė sanglauda. Europos socialinių teisių ramsčiu ir su juo susijusia socialinių rodiklių suvestine teikiamos rekomendacijos, skirtos valstybių narių užimtumo ir socialiniams rodikliams, apimantiems aukštynkryptę socialinę konvergenciją Sąjungoje per Europos semestrą stebėti, nacionalinio, regioninio ir vietos lygio reformoms bei investicijoms skatinti ir šiandieninės modernios ekonomikos socialiniam ir rinkos aspektams derinti, be kita ko, skatinant socialinę ekonomiką. 2021 m. kovo 4 d. Komisija pateikė Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų planą (toliau – veiksmų planas), įskaitant plataus užmojo, bet realistiškus pagrindinius 2030 m. Sąjungos užimtumo tikslus (kad bent 78 proc. 20–64 m. amžiaus gyventojų turėtų dirbti), įgūdžių (kad bent 60 proc. visų suaugusiųjų kasmet turėtų dalyvauti mokymuose) ir skurdo mažinimo (kad skurdo ar socialinės atskirties rizika turėtų kilti bent 15 mln. mažiau žmonių, įskaitant 5 mln. vaikų) (Sąjungos pagrindiniai tikslai iki 2030 m.) ir papildomus tarpinius tikslus, taip pat peržiūrėtą socialinių rodiklių suvestinę;
- 9) kaip 2021 m. gegužės 8 d. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime pripažino valstybių ar Vyriausybių vadovai, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį bus sustiprintas Sąjungos veržlumas siekiant pereiti prie skaitmeninės, žaliosios ir sąžiningos pertvarkos, ir jis padės pasiekti aukštynkryptę socialinę ir ekonominę konvergenciją bei įveikti demografinius iššūkius. Valstybių ar vyriausybių vadovai pabrėžė, kad socialinis aspektas, socialinis dialogas ir aktyvus socialinių partnerių dalyvavimas yra labai konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos pagrindas, ir

²⁶ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

²⁷ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013, (OL L 231, 2021 6 30, p. 21).

²⁸ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo (OL L 231, 2021 6 30, p. 60).

²⁹ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060 (OL L 130, 2023 5 16, p. 1–51).

³⁰ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas, (OL L 231, 2021 6 30, p. 1).

palankiai įvertino naujuosius Sąjungos pagrindinius tikslus. Jie patvirtino pasiryžimą, kaip nustatyta 2019–2024 m. Europos Vadovų Tarybos strateginėje darbotvarkėje, toliau stiprinti Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis, tinkamai atsižvelgiant į atitinkamas kompetencijas ir subsidiarumo bei proporcingumo principus. Galiausiai jie pabrėžė, kad svarbu atidžiai stebėti, be kita ko, aukščiausiu lygmeniu, pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir Sąjungos pagrindinius tikslus iki 2030 m.;

- 10) Sąjungos pagrindinius tikslus iki 2030 m. valstybių ar Vyriausybių vadovai palankiai įvertino Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime ir 2021 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime. Pasitelkus juos kartu su socialinių rodiklių suvestine kaip Europos semestro politikos koordinavimo sistemos dalį bus galima stebėti pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramsčio principus. Be to, Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime valstybės narės paragintos nustatyti plataus užmojo nacionalinius tikslus, kurie, tinkamai atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės pradinę padėtį, turėtų būti tinkamas indėlis siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų iki 2030 m. Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimas ir pažanga siekiant Sąjungos pagrindinių ir nacionalinių 2030 m. tikslų stebimi 2025 m. kovo mėn. Tarybos priimtoje bendroje užimtumo ataskaitoje (toliau – 2025 m. bendra užimtumo ataskaita) ir integruojami į Europos semestro stebėsenos priemones. Nuo 2024 m., kai pirmą kartą paskelbta bendra užimtumo ataskaita, į ją įtraukta šalies pirmojo etapo analizė dėl galimos rizikos aukštynkryptei socialinei konvergencijai pagal socialinės konvergencijos sistemą, nurodant valstybes nares, kuriose gali kilti rizika, kurią reikia išnagrinėti atliekant išsamesnę antrojo etapo analizę. 2025 m. bendroje užimtumo ataskaitoje iš pradžių nustatyta 10 valstybių narių, o atlikus išsamesnę analizę matyti, kad bendros problemos nustatytos trijose iš jų;
- 11) po Rusijos invazijos į Ukrainą Europos Vadovų Taryba savo 2022 m. vasario 24 d. išvadose pasmerkė Rusijos veiksmus, kuriais siekiama pakenkti Europos ir pasaulio saugumui bei stabilumui, ir išreiškė solidarumą su Ukrainos žmonėmis, pabrėždama, kad Rusija pažeidė tarptautinę teisę ir Jungtinių Tautų Chartijos principus. Dabartinėmis aplinkybėmis laikinoji apsauga, suteikta Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 ⁽³¹⁾ ir pratęsta Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2024/1836 ⁽³²⁾, Sąjungoje suteikia pagalbą iš Ukrainos perkeltiesiems asmenims ir suteikia jiems galimybę visoje Sąjungoje naudotis minimaliomis teisėmis, kuriomis užtikrinama tinkamo lygio apsauga. Dalyvaudami Sąjungos darbo rinkose, iš Ukrainos perkeltieji asmenys gali toliau prisidėti prie Sąjungos ekonomikos stiprinimo ir padėti remti savo šalį bei joje esančius žmones. Įgyta patirtis ir įgūdžiai ateityje gali padėti atkurti Ukrainą. Nelydimiems vaikams ir paaugliams laikinoji apsauga suteikia teisę į teisėtą globą ir galimybę naudotis vaikų ugdymo ir priežiūros paslaugomis. Valstybės narės turėtų ir toliau įtraukti socialinius partnerius rengiant, įgyvendinant ir vertinant politikos priemones, kuriomis siekiama spręsti su užimtumu ir įgūdžiais susijusius iššūkius, įskaitant iš Ukrainos perkeltųjų asmenų kvalifikacijų pripažinimą. Socialiniai partneriai atlieka svarbų vaidmenį švelninant to karo poveikį, susijusį su užimtumu ir gamybos išsaugojimu;

³¹ 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga, (OL L 71, 2022 3 4, p. 1).

³² 2024 m. birželio 25 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2024/1836, kuriuo pratęsiama Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 nustatyta laikinoji apsauga, (OL L, 2024/1836, 2024 07 03, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/20234/1836/oj).

- 12) darbo rinkos reformos, įskaitant nacionalinius darbo užmokesčio nustatymo mechanizmus, turėtų būti vykdomos laikantis nacionalinės socialinio dialogo ir kolektyvinių derybų praktikos ir gerbiant socialinių partnerių autonomiją, kad būtų nustatytas teisingas darbo užmokestis, kuriuo būtų sudaromos sąlygos deramam gyvenimo lygiui, taip pat išėjus į pensiją, tvariam ekonomikos augimui ir aukštynkryptei socialinei ir ekonominei konvergencijai. Tokiomis reformomis turėtų būti suteikiamos galimybės plačiai atsižvelgti į socialinius ir ekonominius veiksnius, be kita ko, atlikti patobulinimus, susijusius su tvarumu, konkurencingumu, inovacijomis, kokybiškų darbo vietų skatinimu, sąžiningomis darbo sąlygomis, demokratija darbe, lyčių lygybe, kova su dirbančiųjų skurdu ir jo prevencija, švietimu, mokymu ir įgūdžiais, visuomenės sveikata, socialine apsauga ir įtrauktimi, demografiniais pokyčiais ir papildomų pensijų skatinimu, taip pat realiosiomis pajamomis. Socialinio dialogo svarba sprendžiant darbo rinkos uždavinius, įskaitant darbo jėgos ir įgūdžių trūkumą, buvo dar kartą patvirtinta 2024 m. „Val Duchesse“ aukščiausiojo lygio susitikime ir 2025 m. kovo mėn. pasirašytame Europos socialinio dialogo pakte;
- 13) Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė ir kiti Sąjungos fondai padeda valstybėms narėms įgyvendinti Sąjungos prioritetus atitinkančias reformas ir investicijas, kad ekonomika ir visuomenė Sąjungoje taptų tvaresnės bei atsparesnės ir geriau pasirengusios žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai. Dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą dar labiau išaugo anksčiau egzistavusios socialinės ir ekonominės problemos, įskaitant energijos nepriteklį dėl didesnių energijos kainų, o netikrumas pasaulinėje prekyboje ir apskritai dėl geopolitinių aplinkybių kelia pavojų ekonomikos augimui. Valstybės narės ir Sąjunga turėtų toliau užtikrinti, kad būtų sušvelnintas socialinis poveikis, poveikis užimtumui ir ekonominis poveikis, ir kad pertvarka būtų socialiai sąžininga ir teisinga, taip pat atsižvelgiant į tai, kad didesnis atviras strateginis savarankiškumas ir spartesnė žilioji pertvarka padės sumažinti priklausomybę nuo energijos ir kitų strateginių produktų ir technologijų importo. Labai svarbu didinti atsparumą ir siekti kurti įtraukią visuomenę, kurioje žmonės būtų apsaugoti ir įgalinti numatyti bei valdyti pokyčius ir kurioje jie galėtų būti aktyvūs visuomenės ir ekonomikos dalyviai;
- 14) kad būtų galima remti pokyčius darbo rinkoje ir visapusiškai išnaudoti neišnaudotą darbo rinkos potencialą, taip pat laikantis aktyvios įtraukties požiūrio ir atsižvelgiant į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kaip pabrėžta, be kita ko, 2024 m. La Hulpės deklaracijoje dėl Europos socialinių teisių ramsčio ateities ⁽³³⁾, reikalingas nuoseklus aktyvios darbo rinkos politikos priemonių rinkinys, kurį sudarytų laikinos ir tikslinės samdos ir perėjimo paskatos, įgūdžių politika, įskaitant mokymąsi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, lanksčios pensijų sąlygos ir tikslinės, veiksmingos ir pritaikomos užimtumo paslaugos. Turėtų būti užtikrintos tinkamos darbo sąlygos bei darbuotojų sveikata ir sauga, taip pat fizinė ir psichinė darbuotojų sveikata;
- 15) turėtų būti kovojama su visų formų diskriminacija, užtikrinama lyčių lygybė ir remiamas grupių, kurioms nepakankamai atstovaujama darbo rinkoje, užimtumas. Turėtų būti užtikrinamos vienodos galimybės visiems ir mažinamas visų pirma vaikų, asmenų su negalia ir romų skurdas ir socialinė atskirtis, visų pirma užtikrinant veiksmingą darbo rinkų veikimą ir tinkamas bei įtraukias socialinės apsaugos

³³

Pasirašytas Belgijos Karalystės 25 valstybių narių vardu.

sistemas, kaip nustatyta 2019 m. lapkričio 8 d. ⁽³⁴⁾ ir 2023 m. sausio 30 d. ⁽³⁵⁾ Tarybos rekomendacijose. Be to, turėtų būti pašalintos įtraukaus ir į ateitį orientuoto aukštos kokybės švietimo, mokymo, mokymosi visą gyvenimą ir dalyvavimo darbo rinkoje kliūtys. Valstybės narės turėtų investuoti į ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, laikydamosi Europos vaiko garantijų sistemos ir rekomendacijos dėl Barselonos tikslų iki 2030 m., į patrauklesnį ir įtraukesnį profesinį rengimą ir mokymą, laikydamosi 2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendacijos ⁽³⁶⁾, taip pat į skaitmeninius ir žaliuosius įgūdžius, laikydamosi Skaitmeninio švietimo veiksmų plano ir rekomendacijų dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, taip pat dėl veiksmingų būdų pasiekti gerų mokymosi rezultatų. Galimybė gauti įperkama ir tinkamą būstą, įskaitant socialinį būstą, yra būtina sąlyga siekiant užtikrinti lygias galimybes. Turėtų būti sprendžiama benamystės problema, ypač taikant prevencijos priemonės ir skatinant galimybes gauti nuolatinį būstą ir teikiant įgalinančias paramos paslaugas. Atsižvelgiant į galimą būsimą riziką sveikatai ir visuomenės senėjimą, ypač svarbu laiku suteikti vienodas galimybes naudotis aukštos kokybės įperkamos ilgalaiškės priežiūros paslaugomis, laikantis 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacijos ⁽³⁷⁾, ir sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant prevenciją ir sveikatos skatinimą. Turėtų būti toliau išnaudojamas asmenų su negalia potencialas prisidėti prie ekonomikos augimo ir socialinio vystymosi, laikantis Neįgalųjų teisių strategijos, kuria valstybės narės paragintos nustatyti asmenų su negalia užimtumo ir suaugusiųjų mokymosi tikslus. ES romų strateginiame plane ⁽³⁸⁾ pabrėžiamas gebėjimas marginalizuotose romų bendruomenėse sumažinti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumą ir siekiama bent perpus sumažinti romų ir plačiosios visuomenės užimtumo skirtumą. Naujos technologijos ir kintančios darbo vietos visoje Sąjungoje sudaro sąlygas lanksčiau organizuoti darbą, taip pat didinti našumą ir profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, kartu prisidedant prie Sąjungos žaliųjų išipareigojimų. Dėl tų pokyčių darbo rinkose taip pat kyla naujų iššūkių, kurie daro poveikį darbo sąlygoms, darbuotojų sveikatai ir saugai bei darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų galimybėms veiksmingai naudotis tinkama socialine apsauga. Valstybės narės, bendradarbiaudamos su socialiniais partneriais, turėtų užtikrinti, kad taikant naujas darbo organizavimo formas būtų sukuriamos kokybiškos ir tinkamos, sveikos ir saugios darbo vietos ir darbo sąlygos bei užtikrinama profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, vyresnių žmonių aktyvumas ir sveikata, išsaugant nustatytas darbuotojų ir socialines teises bei stiprinant Europos socialinį modelį;

- 16) integruotos gairės turėtų būti konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, kurias Taryba pateikia valstybėms narėms, pagrindas. Valstybės narės turėtų visapusiškai naudotis „Europos socialiniu fondu +“, Europos regioninės plėtros fondu, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone ir kitais Sąjungos fondais, įskaitant Teisingos pertvarkos fondą ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES)

³⁴ 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių (OL C 387, 2019 11 15, p. 1).

³⁵ 2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendacija dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis, (OL C 41, 2023 2 3, p. 1).

³⁶ 2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendacija dėl profesinio rengimo ir mokymo (PRM) siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo (OL C 417, 2020 12 2, p. 1).

³⁷ 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl galimybės gauti įperkamas, kokybiškas -ilgalaiškės priežiūros paslaugas (OL C 476, 2022 12 15, p. 1).

³⁸ 2020 m. spalio 7 d. Komisijos komunikatas „Įgūdžių sąjunga. ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginis planas“ (COM(2020) 620 *final*) ir 2021 m. kovo 12 d. Tarybos rekomendacija dėl romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo (OL C 93, 2021 3 19, p. 1).

2021/523⁽³⁹⁾ nustatyta programa „InvestEU“ ir techninės paramos priemonė, siekdamas skatinti kokybišką užimtumą ir socialines investicijas, kovoti su skurdu ir socialine atskirtimi, kovoti su diskriminacija, užtikrinti prieinamumą ir įtrauktį, taip pat skatinti darbuotojų kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybes, mokymąsi visą gyvenimą ir kokybišką švietimą bei mokymą visiems, įskaitant skaitmeninį raštingumą ir įgūdžius, kad visi piliečiai turėtų žinių ir kvalifikacijų, reikalingų skaitmeninei ir žaliajai ekonomikai. Pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2024/795, kuriuo sukurama Europos strateginių technologijų platforma (STEP), ir neseniai paskelbtu Komisijos komunikatu „Modernizuota sanglaudos politika. Laikotarpio vidurio peržiūra“ siekiama suderinti paramą, teikiamą naujiems strateginiams prioritetams, be kita ko, siekiant spręsti įgūdžių trūkumo tam tikruose sektoriuose, pavyzdžiui, ypatingos svarbos technologijų kūrimo ir gamybos, gynybos pramonės ir sektorių, kuriuos paveikė priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir žalioji bei skaitmeninė pertvarka, problemą. Valstybės narės taip pat turėtų visapusiškai naudotis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/691⁽⁴⁰⁾ įsteigtu Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondų atleistiems darbuotojams ir teikti paramą darbuotojams, netekusiems darbo dėl didelio masto restruktūrizavimo įvykių, pavyzdžiui, socialinių ir ekonominių permainų, kurias lemia pasaulinės tendencijos ir technologiniai bei aplinkos pokyčiai. Integruotos gairės yra skirtos valstybėms narėms ir Sąjungai, tačiau jos turėtų būti įgyvendinamos palaikant partnerystę su visomis nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis, glaudžiai įtraukiant parlamentus, socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės atstovus;

- 17) Užimtumo komitetas ir Socialinės apsaugos komitetas, vadovaudamiesi savo atitinkamais SESV nustatytais įgaliojimais, turėtų stebėti, kaip, atsižvelgiant į užimtumo gaires, įgyvendinama atitinkama politika. Tie komitetai ir kiti Tarybos parengiamieji organai, įtraukti į ekonominės ir socialinės politikos koordinavimą, turėtų glaudžiai bendradarbiauti tarpusavyje. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija turėtų tęsti dialogą politikos klausimais, visų pirma dėl užimtumo gairių;
- 18) buvo pasikonsultuota su Socialinės apsaugos komitetu,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sprendimo (ES) 2024/3134 priede išdėstytos valstybių narių užimtumo politikos gairės toliau taikomos 2025 m., o valstybės narės į jas atsižvelgia įgyvendindamos užimtumo politiką ir reformų programas.

³⁹ 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/523, kuriuo nustatoma programa „InvestEU“ ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/1017, (OL L 107, 2021 3 26, p. 30).

⁴⁰ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/691 dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo perkeltiesiems darbuotojams (EGF), kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013, (OL L 153, 2021 5 3, p. 48).

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė